

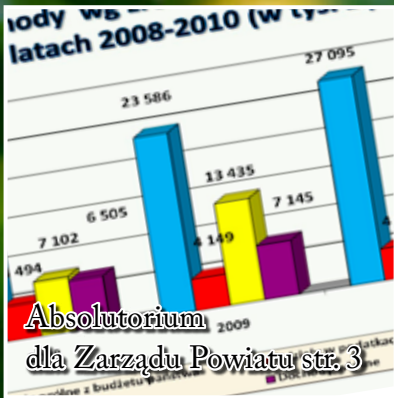
nr 38 • maj 2011 • do użytku wewnętrznego
ISSN 1509-9448

Biuletyn Informacyjny

Starostwa Powiatowego w Elblągu

Odsłonięcie tablicy
pamięci M. Płażyńskiego
str. 3

Absolutorium
dla Zarządu Powiatu str. 3

Powiatowy Dzień
Działacza Kultury str. 21

Odślonięcie tablicy pamięci Macieja Płażyńskiego

Marek Murdzia

20 maja 2011 roku, Elżbieta Płażyńska, żona tragicznie zmarłego pod Smoleńskiem Macieja Płażyńskiego, marszałka Sejmu RP, odśloniła w Zespole Szkół w Pasłęku pamiątkową tablicę. Maciej Płażyński był uczniem LO w Pasłęku w latach 1972–1976.

W uroczystości wzięli udział najbliżsi marszałka Płażyńskiego: żona Elżbieta z córką Katarzyną oraz brat Wojciech z żoną. Obecni byli także parlamentarzyści: senator Sławomir Sadowski, posłowie Tadeusz Naguszewski i Witold Gintowt-Dziwałtowski. Nie zabrakło także przedstawicieli władz samorządowych powiatu elbląskiego, miasta Pasłęka, Młynar i innych gmin powiatu. Władze wojewódzkie reprezentowały przedstawicielki Wojewody Warmińsko-Mazurskiego i Kuratora Oświaty.

Po powitaniu znakomitych gości przez starostę Sławomira Jezierskiego, wicestarosta Maciej

Romanowski przypomniał wszystkim zebranych najważniejsze fakty z życia marszałka Płażyńskiego. Następnie goście dzielili się swoimi osobistymi wspomnieniami o bohaterze uroczystości. W części artystycznej uczniowie szkoły zaprezentowali montaż słowno-muzyczny.

Spotkanie było także okazją do zaprezentowania wyników realizacji zadania pn. „Modernizacja budynku Zespołu Szkół w Pasłęku z przeznaczeniem na uruchomienie kształcenia w zawodzie technik hotelarstwa” dofinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007–2013. Starosta Jezierski podziękował dyrektorowi szkoły Edwardowi Skalijowi za osobiste zaangażowanie w przygotowanie i stały nadzór nad wykonaniem inwestycji. Z kolei dyrektor Skalij podziękował osobom zaangażowanym w realizację zadania, wręczając im okolicznościowe statuetki.

Absolutorium dla Zarządu Powiatu za rok 2010

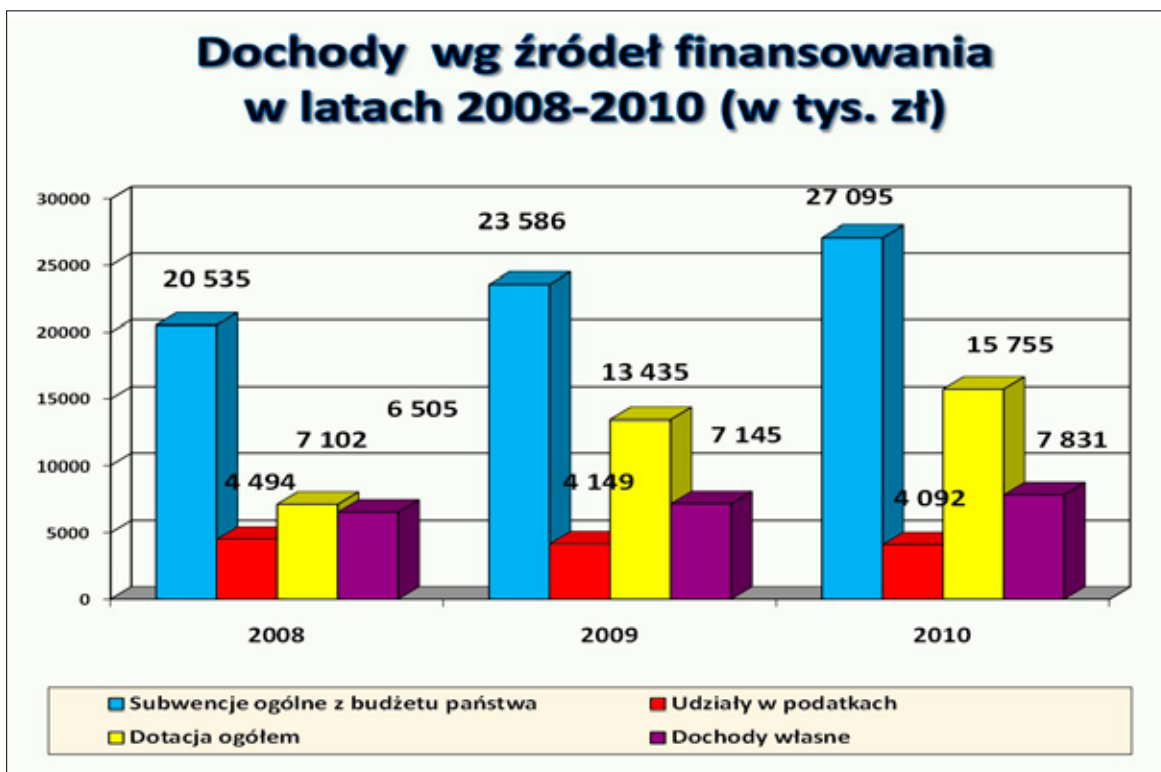
Edwarda Mazurkiewicz

Podczas sesji Rady Powiatu w dniu 13 maja br. radni przyjęli uchwałę w sprawie absolutorium. Podstawą do udzielenia absolutorium było sprawozdanie z wykonania budżetu, pozytywnie zaopiniowane przez Regionalną Izbę Obrachunkową. Ponadto sprawozdanie było również oceniane oraz uzyskało pozytywną opinię poszczególnych komisji, a przede wszystkim Komisji

Rewizyjnej, która sporządziła wniosek absolutorijny. Z analizy sprawozdań finansowych wynika, że budżet wykonano w wielkościach wyższych niż w latach ubiegłych.

Dochody budżetowe

Dochody budżetowe osiągnęły kwotę 54773 tys. zł. Wykres przedstawia porównanie

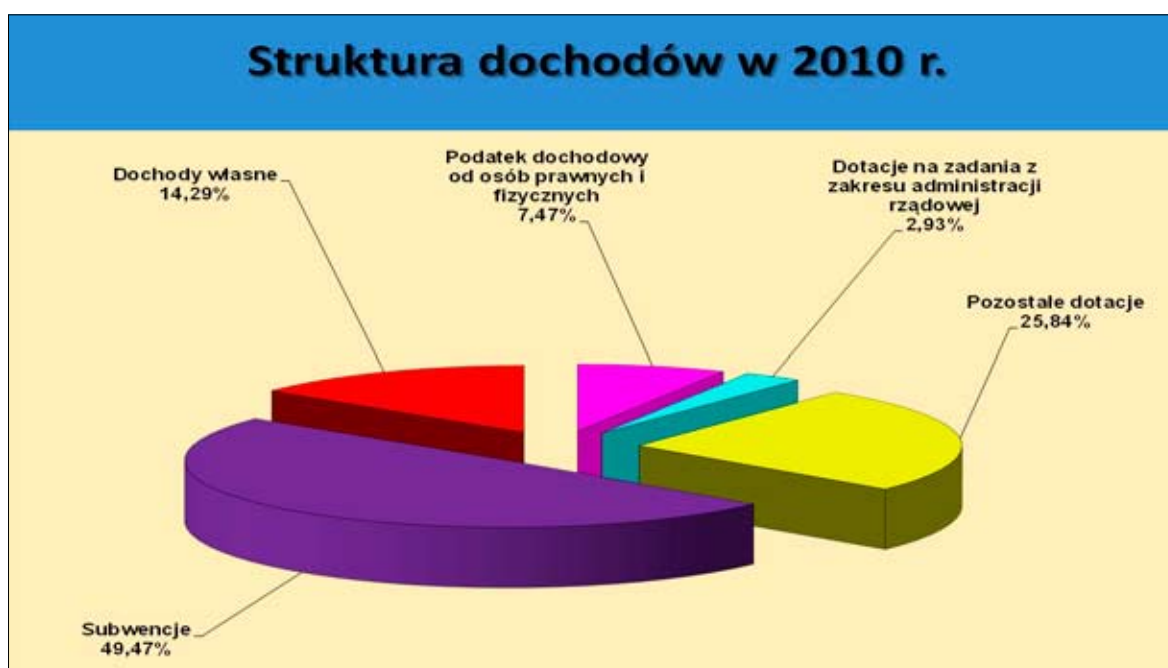

głównych źródeł dochodów budżetowych, zrealizowanych w okresie 2008–2010.

Na wzrost dochodów istotny wpływ miały dotacje przyznane na realizację projektów dofinansowanych z budżetu Unii Europejskiej. Powiat Elbląski uzyskał dofinansowanie na inwestycje drogowe z funduszy pomocowych w kwocie 5615 tys. zł, dotację z budżetu państwa na remonty dróg prowadzone w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2204 tys. zł

oraz dofinansowanie przez gminy remontów dróg 1655 tys. zł. Poza tym przyznano dotację celową na remont drogi w Nowakowie ze środków przeznaczonych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych 721 tys. zł oraz subwencję z budżetu państwa w wysokości 205 tys. zł na modernizację mostu w Brudzędach.

Ponadto na wielkość dochodów duży wpływ miały dotacje celowe przyznane w łącznej kwocie 1756 tys. zł, z Europejskiego Funduszu Społecz-

nego na projekty realizowane przez jednostki organizacyjne powiatu.

Przychody zrealizowano w łącznej wysokości 4104 tys. zł. Przychodami były: kredyt inwestycyjny udzielony przez w Bank Ochrony Środowiska z linii kredytowych EIB oraz CEB – razem 986 tys. zł, spłata pożyczki udzielonej na rozpoczęcie działalności Szpitala Powiatowego 297 tys. zł, nadwyżka z lat ubiegłych 2821 tys. zł.

Wydatki budżetowe

Wydatki budżetowe zrealizowane na kwotę 57152 tys. zł, w tym: wydatki bieżące 46443 tys. zł, majątkowe 10708 tys. zł. W ramach wydatków bieżących zrealizowano:

Wynagrodzenia, które wraz z pochodnymi wyniosły 21744 tys. zł, z czego: wynagrodzenia osobowe 16369 tys. zł, bezosobowe 1045 tys. zł, dodatkowe wynagrodzenia roczne 1188 tys. zł, składki na ubezpieczenie społeczne 2696 tys. zł oraz fundusz pracy 382 tys. zł.

Dotacje udzielane na realizację zadań powiatu łącznie na kwotę 2316 tys. zł, w tym: dla stowarzyszeń na zadania z zakresu turystyki 4 tys. zł, kultury 75 tys. zł, sportu 70 tys. zł, opieki społecznej 6 tys. zł, za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w innych powiatach 266 tys. zł, za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów 407 tys. zł, na pomoc poszkodowanym w wyniku pożaru w Gminie Tolkmicko 10 tys. zł, w Gminie Pasłęk 10 tys. zł, na dofinansowanie Powiatowego Urzędu Pracy 637 tys. zł, usługi poradni psychologiczno-pedagogicznej w Elblągu 131 tys. zł, na działalność bibliotek w Pasłęku i Elblągu 35 tys. zł, dotacja podmiotowa na utrzymanie Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz Zakładu Aktywności Zawodowej 478 tys. zł, wkład finansowy w projekt „Zintegrowany system promocji turystycznej obszaru Kanału Elbląskiego” 110 tys. zł, za przetwarzanie danych w ramach programu „Wrota Warmii i Mazur” 2 tys. zł, na zakup samochodu ratownictwa wysokościowego i podnośnika hydraulicznego dla jednostki

ratowniczo-gaśniczej w Pasłęku 30 tys. zł, dla OSP Markusy na zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego 45 tys. zł.

Na **obsługę długu** przeznaczono 861 tys. zł, z czego tytułem odsetek zapłaconych dla: BPH W-wa od kredytu zaciągniętego w 2004 r. (z terminem spłaty w 2029 r.) 273 tys. zł, od kredytów zaciągniętych w BOŚ 152 tys. zł, w Banu Gospodarstwa Krajowego ze środków EBI, na budowę boisk sportowych 62 tys. zł, odsetki od obligacji 316022 zł, odsetki od kredytu poręczzonego przez Powiat, a zaciągniętego przez SP ZOZ w Pasłęku 47 tys. zł, odsetki od pożyczki udzielonej przez Skarb Państwa, zaciągniętej przez SP ZOZ w Pasłęku 9 tys. zł.

Szpital w Pasłęku łączne wydatki poniesione w roku 2010, związane z przekształceniem Szpitala w Pasłęku w spółkę prawa handlowego, wyniosły 623 tys. zł, jak: wynagrodzenie likwidatora 6 tys. zł, spłata przejętych zobowiązań wobec Urzędu Skarbowego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych 331 tys. zł, udział w kapitale zakładowym Szpitala Powiatowego 50 tys. zł, odsetki od kredytu i pożyczki SP ZOZ 57 tys. zł, spłata rat kredytu 178 tys. zł.

Wydatki rzeczowe zrealizowano na kwotę 21522 tys. zł. Wykonano remonty za 8689 tys. zł w tym:

- w ramach NPPDL Powiat jako beneficjent: droga Łęcze–Pagórki–Ogrodniki 2311 tys. zł (finansowanie: Wojewoda 1024 tys. zł, Powiat 474 tys. zł, Gmina Milejewo 233 tys. zł, Gmina Tolkmicko 580 tys. zł), droga Nowakowo–Kępa Rybacka–Bielnik II 2501 tys. zł (finansowanie: Wojewoda 1180 tys. zł, Powiat 661 tys. zł, Gmina Elbląg 661 tys. zł).
- Powiat Elbląski jako partner: remont ulicy 3 Maja w Pasłęku 395 tys. zł, do realizacji w 2011 r.,
- remont drogi w Nowakowie 990 tys. zł (dotacja Wojewody 721 tys. zł, Powiat 269 tys. zł),
- bieżące remonty i przeglądy dróg, mostów, przepustów i promu oraz zimowe utrzymanie dróg łącznie wydatkowano 902 tys. zł,

- Domy Pomocy Społecznej podłączenie sieci do agregatu prądotwórczego łączny koszt 30 tys. zł, remont kotłowni we Władysławowie 111 tys. zł i budowa oczyszczalni ścieków w Rangórach 195 tys. zł,
- Zespół Szkół w Pasłęku remont korytarza na parterze starego skrzydła szkoły 74 tys. zł oraz modernizacja budynku na uruchomienie kształcenia w zawodzie technik hotelarstwa 458 tys. zł,
- Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Pasłęku 511 tys. zł, w tym remonty: warsztatów szkolnych 77 tys. zł, szatni szkolnej 146 tys. zł oraz remont III piętra internatu z przeznaczeniem na schronisko młodzieżowe 288 tys. zł,
- Zespół Szkół w Gronowie Górnym wykonano budynek garażowo-magazynowy 138 tys. zł.

1. Przebudowa drogi na odcinku Gronowo Elbląskie–Stare Dolno 1610 tys. zł, dofinansowana z budżetu Unii Europejskiej 963 tys. zł, z budżetu Powiatu 647 tys. zł.
2. Przebudowa drogi odcinek Milejewo–Majewo – 3696 tys. zł, w tym finansowanie z budżetu Unii Europejskiej 2553 tys. zł, z budżetu Powiatu 1143 tys. zł.
3. Przebudowa mostu na kanale melioracyjnym w miejscowości Brudzędy, dofinansowanie z Ministerstwa Finansów z rezerwy subwencji ogólnej 205 tys. zł, z budżetu Powiatu 211 tys. zł.

Zakupiono: w Zarządzie Dróg Powiatowych samochód ciężarowy 54 tys. zł, samochody osobowe za 52 tys. zł, kosiarkę samobieżną wraz z oprzyrządowaniem 33 tys. zł oraz pralnicę wysokoobrotową dla DPS Tolkmicko za 27 tys. zł.

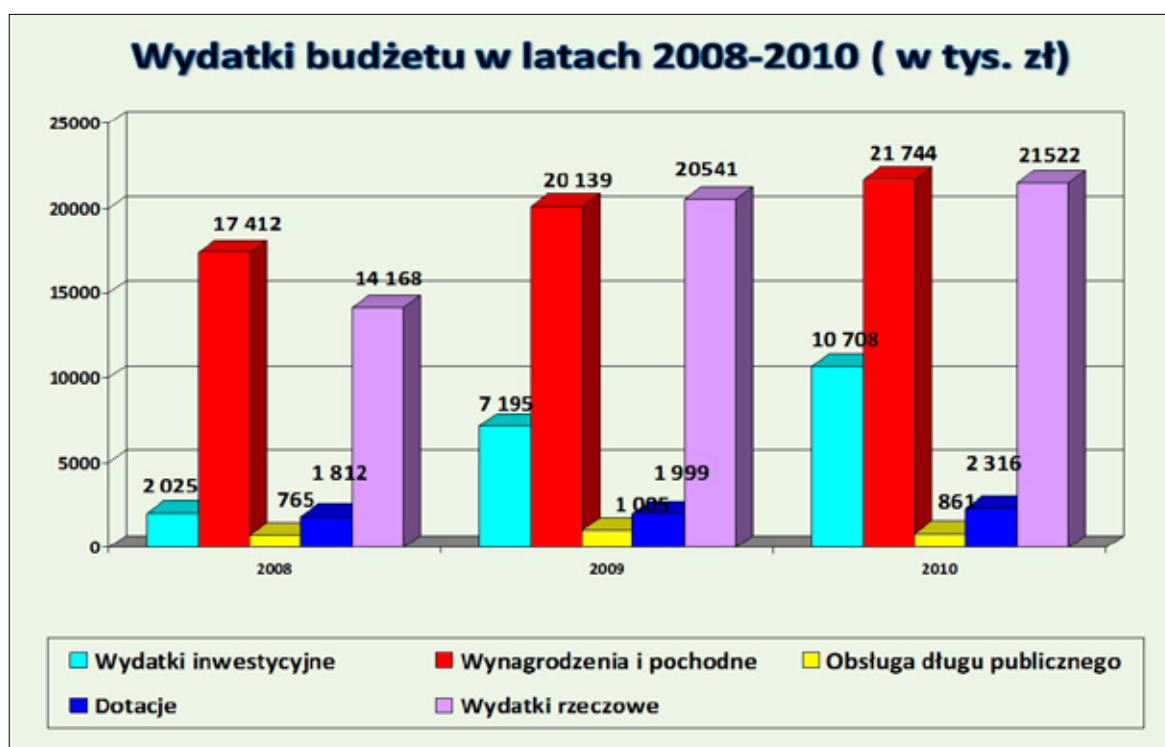
Projekty realizowane Powiat Elbląski wykonano w łącznej kwocie 12083 tys. zł, w tym pozyskane dofinansowanie z Unii Europejskiej 8207 tys. zł, pozostałe finansowanie 3876 tys. zł.

W latach 2008–2010 nastąpił duży wzrost wydatków inwestycyjnych oraz wydatków rzeczowych spowodowany zwiększoną absorpcją środków pozyskanych jako dotacje przeznaczone

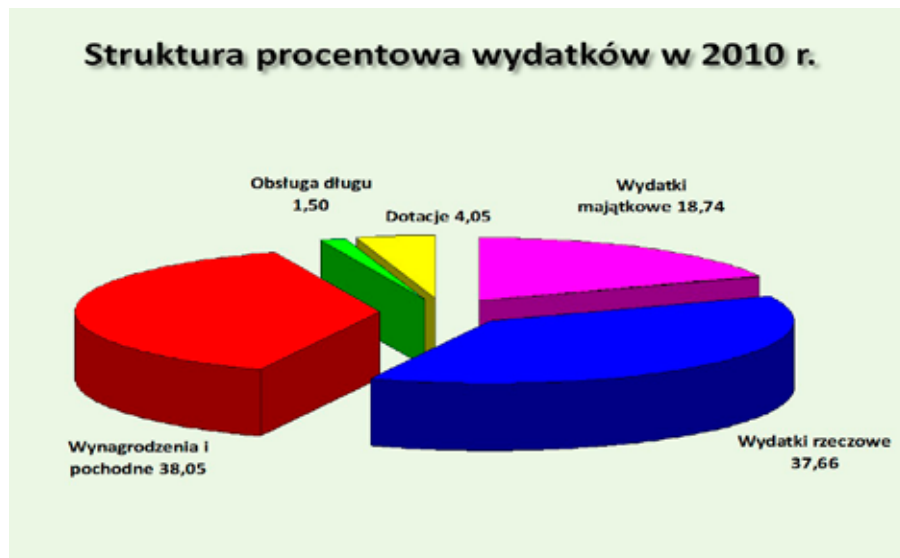
Inwestycje

W ramach wydatków majątkowych wydatkowano kwotę 10708 tys. zł, w tym na zadania:

Przebudowa drogi na odcinku Stare Dolno–Powodowo–Wysoka inwestycja za 4628 tys. zł, dofinansowana z budżetu Unii Europejskiej 3027 tys. zł, z budżetu Powiatu 1601 tys. zł.

Struktura procentowa wydatków w 2010 r.

na realizację różnych projektów, wzrost wynagrodzeń i pochodnych głównie regulacje płac nauczycieli, zgodnie z rozporządzeniami MEN.

Rozchody

Rozchody dotyczą spłaty rat kredytów przypadających na rok 2010 w kwocie 689 tys. zł, w tym: Bank Hipoteczny 266 tys. zł, BOŚ 80 tys. zł, BGK kredyt na budowę kompleksu boisk przy Zespole Szkół w Pasłęku 165 tys. zł, BRE Bank Hipoteczny 178 tys. zł od kredytu zaciągniętego przez Szpital w Pasłęku. Ponadto udzielono pożyczki dla Szpitala Powiatowego 297 tys. zł.

Zobowiązania według stanu na 31.12.2010 r. wynosiły 16 594 tys. zł, w tym:

1. kredyt zaciągnięty w BPH Bank Hipoteczny, z terminem spłaty do roku 2029 – 4940 tys. zł,

2. kredyt w BGK zaciągnięty na budowę boisk sportowych przy Zespole Szkół w Pasłęku, z terminem spłaty do roku 2017 – 1087 tys. zł,
3. kredyt inwestycyjny zaciągnięty w BOŚ z linii kredytowej finansowanej przez European Investment Bank (EIB) oraz Council of Europe Development Bank (CEB), z przeznaczeniem

na finansowanie inwestycji drogowych, z terminem spłaty do roku 2023 – 3281 tys. zł,

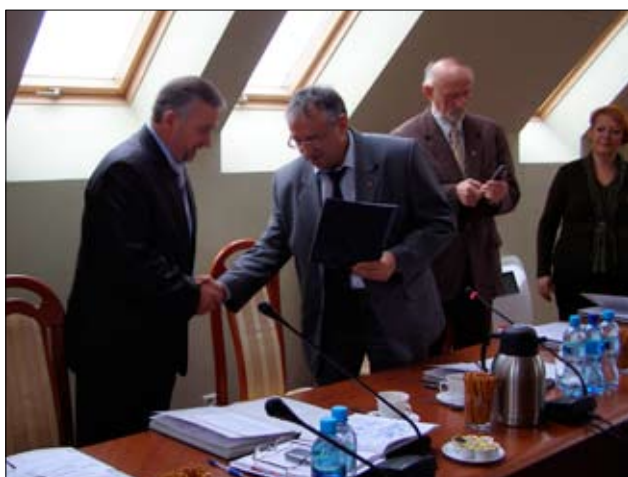
4. kredyt zaciągnięty w BRE BH przez zlikwidowany SP ZOZ w Pasłęku, przejęty do spłaty przez Powiat Elbląski – 787 tys. zł,
5. obligacje wyemitowane w roku 2007 przez BGK, z pierwszym terminem wykupu przypadającym na rok 2013, ostatni termin przypada na rok 2022 – 4000 tys. zł,
6. obligacje wyemitowane w roku 2009 przez BGK, z pierwszym terminem wykupu przypadającym na rok 2015 ostatni termin przypada na rok 2024 – 2100 tys. zł,
7. pożyczka ze Skarbu Państwa zaciągnięta przez zlikwidowany SP ZOZ w Pasłęku, przejęta do spłaty przez Powiat Elbląski, termin zapadalności 31.12.2016 r. – 399 tys. zł.

Pochwały od Wojewody i Starosty za akcję „Zalew 2010”

Marek Murdzia

Wojewoda Warmińsko-Mazurski Marian Podziwowski bardzo wysoko ocenił realizację ćwiczenia powiatowego pn. „Realizacja zadań obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego na szczeblu powiatu w stanie gotowości obronnej państwa, czasu kry-

zysu, we współdziałaniu z organami administracji wojskowej pod kryptonimem ZALEW 2010”. Na ręce starosty przesłany został list gratulacyjny od wojewody z podziękowaniem za wzorowe przygotowanie i przeprowadzenie ćwiczenia.

Podczas posiedzenia Zarządu Powiatu w dniu 11 stycznia, starosta Sławomir Jezierski podziękował wicestarosie Maciejowi Romanowskiemu za sprawne przeprowadzenie i ćwiczenia i nadzór nad jego przebiegiem, wręczając okolicznościowy list gratulacyjny.

Wcześniej listy gratulacyjne od starosty otrzymali także pracownicy Wieloosobowego Stanowiska ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego

w Elblągu bezpośrednio odpowiedzialni za realizację poszczególnych elementów ćwiczenia: inspektor Stanisław Sołowiej, inspektor Feliks Wiśniewski i podinspektor Iwona Martynowicz.

Radni on-line

Ewa Karpowicz

Od lutego br. w sali narad Starostwa Powiatowego funkcjonuje telecentrum informatyczne. Służy ono w głównej mierze do przeprowadzania telekonferencji, jak również radnym

do podglądu elektronicznego przebiegu obrad sesji, który jest wyświetlany jednocześnie na stanowiskach radnych i na monitorze wielkoformatowym.

Telecentrum składa się m.in. z 20 komputerów, które pochodzą z projektu „Rozbudowa

infrastruktury szerokopasmowego dostępu do Internetu i sieci PIAP-ów w Województwie

Warmińsko-Mazurskim” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007–2013. Zakup tego sprzętu został w całości sfinansowany przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W maju radni po raz pierwszy otrzymali materiały sesyjne w formie elektronicznej. Większość radnych posiadała własne skrzynki e-mail, w nielicznych przypadkach skrzynki zostały założone na wniosek zainteresowanych. Wdrożenie takiego sposobu dostarczania radnym materiałów jest po pierwsze szybsze, a po wtóre przyczyni się do znacznego ograniczenia kosztów związanych z przesyłaniem radnym często obszernych materiałów na sesję w tradycyjnej, papierowej formie.

Dotacje dla organizacji pozarządowych

Marek Murdzia

W Starostwie Powiatowym w Elblągu dnia 30 marca 2011 r. podpisane zostały umowy z organizacjami pozarządowymi na dofinansowanie zadań z zakresu kultury, sportu i turystyki z budżetu powiatu elbląskiego na rok 2011.

Zarząd Powiatu, w wyniku przeprowadzonego otwartego konkursu ofert, przyznał dofinansowa-

nie w łącznej kwocie 143 495 zł na realizację 39 zadań. Starosta Sławomir Jezierski i wicestarosta Maciej Romanowski podpisali umowy z przedsta-

wicielami 25 organizacji pozarządowych, których oferty zostały uznane za najlepiej przygotowane.

Podpisanie umów poprzedziła część szkoleniowa, poświęcona prawidłowej realizacji

zadań dofinansowanych z budżetu powiatu oraz właściwemu prowadzeniu dokumentacji w świetle najnowszych przepisów w tym zakresie.

Działania proekologiczne w Starostwie Powiatowym w Elblągu

Joanna Błaszczuk

Starostwo Powiatowe w Elblągu pragnąc przeciwdziałać zagrożeniom klimatycznym przyłączyło się do promowania działań na rzecz ochrony środowiska. W marcu br. w ramach prowadzonych działań proekologicznych w urzędzie rozpoczęto segregację odpadów, które są jednym z poważniejszych problemów środowiskowych na świecie.

Podział odpadów według materiału z jakiego zostały wykonane, przyczynia się do ich ponownego przetworzenia i wykorzystania jako surowca w cyklu

produkcyjnym. Dzięki ponownemu wykorzystaniu odpadów chronimy przyrodę i środowisko przed zanieczyszczeniami, a także oszczędzamy energię, której potrzeba mniej, gdy wykorzystujemy surowce wtórne.

W związku z powyższym, w budynku umieszczono pojemniki do segregacji odpadów, a pracowników zobowiązano do sortowania odpadów i umieszczania ich w odpowiednich pojemnikach. Mamy nadzieję, że przyczynimy się tym do codziennej ochrony najbliższego środowiska i przyrody.

Powiat elbląski na targach turystycznych

Regina Czymbor, Marek Murdzia

Przed rozpoczęciem kolejnego sezonu organizowane są liczne imprezy targowe, których uczestnicy mają okazję wypromować swoje walory i produkty turystyczne. Przedstawiciele powiatu elbląskiego wzięli udział w największych tego typu imprezach w kraju i Europie: ITB w Berlinie, GTT w Gdańsku i „Agrotravel” w Kielcach. Tegoroczne wyjazdy na targi zaowocowały dodatkowo przyznanymi wyróżnieniami za najatrakcyjniejsze stoisko promocyjne.

W dniach 09–13 marca 2011 r. w Berlinie odbyły się Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB. Są to jedne z największych targów turystycznych na świecie.

Tegoroczne targi ITB były wyjątkowe. Polska była krajem partnerskim ITB. Berlin zappełnił się polskimi akcentami. Kampania wizerunkowa promująca Polskę odbyła się pod hasłem „Move Your Imagination”. Celem kampanii przygotowanej przez Polską Organizację Turystyczną było zaintrygowanie naszym krajem oraz pokazanie zmian, jakie zaszły w nim na przestrzeni ostatnich lat. Kluczowym elementem kampanii była ceremonia otwarcia targów ITB z udziałem ponad 4000 tysięcy przedstawicieli branży turystycznej z całego świata. Przygotowana specjalnie

na wieczór inauguracyjny prezentacja w technologii 3D zaintrygowała wszystkich zastosowanymi rozwiązaniami. Zaprezentowany film zachwyił awangardową formą i nowoczesnym podejściem do polskiej tradycji i współczesności. Pokazano w nim najciekawsze miejsca turystyczne oraz miasta zaangażowane w Euro 2012. Przedstawiono Polskę jako kraj nowoczesnej sztuki i kultury. Każda z osobistości przemawiających w trakcie tego wieczoru wspominała o Polsce – kraju partnerskim, zachwalając, że Polska to świetny kraj na wakacje, wycieczki, uprawianie turystyki aktywnej i turystyki miejskiej, kulturowej. Gościem specjalnym ceremonii otwarcia był prezydent Lech Wałęsa, powitany owacyjnie przez wypełnioną po brzegi salę.

Polskie stoisko narodowe na ITB z okazji partnerstwa zyskało nowy wygląd. W oczy rzucało się hasło „Move Your Imagination” oraz kolorowe grafiki kampanii. W hali zajęło miejsce 72 wystawców z całej Polski. Zaprezentowały się wszystkie Regionalne Organizacje Turystyczne, do tego miasta – gospodarze Euro 2012, biura podróży, hotele, uzdrowiska, stowarzyszenia. Podczas uroczystego otwarcia halę wypełnili dziennikarze z całego świata.

Region elbląski, w ramach stoiska Warmii i Mazur, prezentował się znakomicie. Był jednym z nielicznych regionów, który faktycznie wyróżniał się, przyciągając dziennikarzy, przedstawicieli sektora turystycznego i potencjalnych turystów. Uwagę odwiedzających zwracała makieta pochylni Oleśnica. Odwiedzający oglądali ją z dużym zainteresowaniem, pytając o zasady działania. Potencjalni turyści pytali też szczegóły: o rozkład rejsów, bazę noclegową, transport. Wszyscy odwiedzający mogli otrzymać przewodnik, mapę, prezentację, film i gadżety z logo Krainy Kanału Elbląskiego. Wszystkie materiały, przybliżające tę jedną z najważniejszych atrakcji turystycznych województwa warmińsko-mazurskiego, zostały wydane w ramach projektu „Zintegrowany system promocji turystycznej obszaru Kanału Elbląskiego”. Stoisko obsługiwali przedstawiciele powiatów: elbląskiego, iławskiego i ostródzkiego – partnerzy w projekcie.

Gościem specjalnym, honorowym regionu Warmii i Mazur w środę 9 marca był prezydent Lech Wałęsa. Prezydent, zwiedzając polski pawilon narodowy, także zainteresował się makieta pochylni. Lechowi Wałęsie towarzyszył Minister Sportu i Turystyki – Adam Giersz. Przy okazji goście dali się zaprosić do środka na degustację regionalnych smakołyków z gospodarstwa agroturystycznego „Aktywna Agroturystyka” Piotra Dziejickiego ze Starych Jabłonek. Obecność tak wyjątkowych gości na naszym stoisku skupiła ogromną uwagę mediów krajowych i zagranicznych. Dzięki takiemu promocyjnemu wzmoc-

nieniu, już pierwszego dnia targów wiele zagranicznych i krajowych stacji telewizyjnych oraz radiowych wyemitowało materiały o naszym regionie, z makieta pochylni w roli głównej, m.in.: TVP1 w głównym wydaniu „Wiadomości” (9 marca), serwisy informacyjne TVN24 (13 marca), telewizja berlińska RBB (9, 10, 11, 12 marca).

Powiat elbląski, wspólnie z powiatami ostródzkim i iławskim, promował się również na Międzynarodowych Targach Turystycznych w Gdańsku w dniach 15–17 kwietnia. Tegoroczne stoisko Krainy Kanału Elbląskiego spotkało się z dużym zainteresowaniem osób odwiedzających gdańskie targi, czego dowodem jest otrzymane wyróżnienie w konkursie publiczności za najatrakcyjniejsze stoisko w kategorii „stoiska regionalne”.

Największą atrakcją stoiska targowego Krainy Kanału Elbląskiego stanowiła makieta, będąca wiernym odzwierciedleniem pochylni Oleśnica i prezentująca zasadę działania pochylni.

Informacje o pozostałych atrakcjach, z którymi można się spotkać w Krainie Kanału Elbląskiego, były również dostępne na stoisku targowym Krainy Kanału, gdzie prócz spotkania z miłą i kompetentną obsługą można było otrzymać przewodnik turystyczny wraz z mapą, a także uzyskać szczegółowe informacje o historii, technice działania urządzeń hydrotechnicznych, atrakcjach turystycznych i walorach przyrodniczych obszaru nadkanałowego.

Stoisko zorganizowane zostało w ramach projektu „Zintegrowany system promocji turystycznej obszaru Kanału Elbląskiego”, którego współrealizatorami są: powiat elbląski, iławski i ostródzki oraz samorząd województwa warmińsko-mazurskiego w Olsztynie. Projekt jest dofinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007–2013.

Pełnym sukcesem zakończył się wyjazd przedstawicieli Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Wsi „Aniołowo” na III Międzynarodowe Targi Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki AGROT-RAVEL w Kielcach, które odbyły się w połowie

kwietnia. Reprezentowali oni nasz region w ramach stoiska Lokalnej Grupy Działania „Łączy nas Kanał Elbląski”. Z tej okazji przedstawicielki Stowarzyszenia otrzymały listy gratulacyjne od Starosty Elbląskiego podczas posiedzenia Zarządu Powiatu w dniu 19 kwietnia.

Organizatorami Targów byli m.in. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. W tym roku po raz pierwszy Węgry, w ramach porozumienia polsko-węgierskiego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, pełniły prestiżową rolę „Kraju Partnerskiego”.

Ważnym wydarzeniem imprezy była międzynarodowa konferencja pn. „Wiejski produkt turystyczny – doświadczenia i wyzwania”. Podczas konferencji podsumowany został 20-letni eksperyment turystyczny na polskiej wsi, w tym dokonano oceny efektywności ekonomicznej turystyki wiejskiej dla rozwoju obszarów wiejskich, a także wskazano nowe podejście sprzyjające rozwojowi tej gałęzi gospodarki oparte na profesjonalnej obsłudze klienta, budowaniu i sieciowaniu produktów oraz dobrej, skutecznej promocji.

Targi AGROTRAVEL, które zgromadziły ponad 140 wystawców z kraju i zagranicy, mają

w sumie kilkunastu partnerów medialnych zarówno branżowych, jak i ogólnopolskich, w tym TVP1.

Tym bardziej cieszą nagrody zdobyte przez Stowarzyszenie „Aniołowo” – III miejsce w konkursie na najciekawszy pakiet turystyki wiejskiej oraz nagroda finansowa w wysokości 3000 zł przyznana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Stowarzyszenie zaprezentowało na targach swój „flagowy” produkt turystyczny pod nazwą „Anielskie smaki, diabelskie atrakcje”, na który składają się tradycyjne potrawy i napoje kuchni regionalnej, pamiątki z miejscowości, no i oczywiście anielsko-diabelskie stroje członków stowarzyszenia prezentujących te wszystkie wspaniałości.

Dzieci i młodzież poszerzają wiedzę o ruchu drogowym!

Janina Gajewska

Jak co roku w kwietniu w ramach programu „Bezpieczny Powiat” przez Komisję „Bezpieczna Droga” organizowany jest dla młodzieży i dzieci Turniej Bezpieczeństwo w Ruchu Drogowym oraz Turniej Motoryzacyjny. Turniej co roku odbywał się w Szkole Podstawowej w Godkowie, ponieważ szkoła ta posiada stałe miasteczko ruchu drogowego. Jednak w tym roku dzięki

szczególnemu zainteresowaniu dyrektor Szkoły Podstawowej w Zwierznie, Doroty Wasik, oraz szczególnemu zaangażowaniu pracownika Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego, Adama Borowieckiego, połączone turnieje odbyły się w Szkole podstawowej w Zwierznie.

Turniej Bezpieczeństwo w Ruchu Drogowym przeprowadzono na rozkładanym miasteczku ru-

chu drogowego zakupionym przez Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Elblągu. Dzieciom stworzono warunki podobne do tych, jakie występują w naturalnych warunkach gdy znajdują się w ruchu drogowym. Całe miasteczko robiło na dzieciach super wrażenie, a poruszanie się po nim nie sprawiało im żadnych trudności. Można powiedzieć, iż sprostały postawionym im zadaniom.

Również Turniej Motoryzacyjny przebiegał w atmosferze rywalizacji, choć szkoda, że udział wzięły tylko dwie szkoły ponadgimnazjalne. Były to: Zespół Szkół w Pasłęku oraz Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Pasłęku.

Młodzież rywalizowała w konkurencjach:

- wiedza z przepisów ruchu drogowego,
- wiedza z historii motoryzacji,
- dzienna obsługa motoroweru,
- pomoc przedmedyczna,
- jazda motorowerem,
- jazda samochodem z „talerzem stewarda”.

Zwyciężyli najlepsi Zespół Szkół Ekonomiczno Technicznych w Pasłęku, drużyna w składzie: Sebastian Gocał, Piotr Ficak, Michał Czerniak, opiekun Jan Połumackanycz.

W Turnieju Bezpieczeństwo w Ruchu Drogowym wzięło udział 14 drużyn Szkół Podstawowych oraz 8 drużyn Szkół Gimnazjalnych, dzieci i młodzież rywalizowała w czterech konkurencjach:

- wiedzy z przepisów ruchu drogowego,
- jeździe po torze sprawnościowym,
- jeździe po miasteczku ruchu drogowego,
- pomocy przedlekarskiej.

Tu było z kim rywalizować, wygrali najlepsi: Szkoła Podstawowa Nr 2 w Pasłęku – opiekun: Anna Dyjach, Beata Ziębicka, uczniowie: Anna Choińska, Patrycja Adamczyk, Maciej Szydłowski; Gimnazjum Nr 1 w Pasłęku – opiekun: Andrzej Kamiński, uczniowie: Dawid Basarab, Cezary Kurenda, Dawid Smotrycki.

Drużyny te będą reprezentowały powiat elbląski w finale wojewódzkim, życzymy im sukcesów.

Zwycięzcy otrzymali puchary oraz nagrody rzeczowe. Puchary zostały ufundowane przez Starostę, Dyrektora WORD oraz Komendanta Policji. Nagrody ufundowali przedsiębiorcy działający na terenie powiatu elbląskiego, w tym w szczególności Stacje Kontroli Pojazdów oraz Ośrodki Szkolenia Kierowców, którym należą się szczególne podziękowania.

Turnieje przebiegały w szczególnej atmosferze, a to dzięki pogodzie, która zwłaszcza w tym dniu była piękna, ale co tam pogoda, jeśli nie byłoby takich ludzi jak dyrektor Szkoły Podstawowej w Zwierznie – Dorota Wasik, jak gospodarz tego terenu wójt gminy Markusy – Wacław Wielesik, pracownicy Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego a w szczególności – Adam Borowiecki i Igor Capiak, jak funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji – Zenon Rosiński

i jego współpracownicy, jak uczniowie Szkoły imienia J. Romanowskiej, a w szczególności – Aldona Czurakowska i wszyscy, którzy pomagali aby dzieci miały dobrą zabawę i czuły się bezpiecznie.

Za zaangażowanie i wielką pomoc w organizacji Turnieju chcę bardzo podziękować wszystkim wymienionym współpracownikom, a szczególne podziękowania kieruję do Pani Doroty Wasik.

Jednocześnie zapraszam do dalszej współpracy za rok.

20 maja 2011 r. w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Elblągu odbył się Finał Wojewódzki Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego 2011. W turnieju udział wzięło 20 drużyn szkół ponadgimnazjalnych, które zwyciężyły w eliminacjach powiatowych. Powiat elbląski reprezentowany był przez Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Pasłęku.

W trakcie turnieju zawodnicy musieli wykazać się wiedzą z zakresu przepisów ruchu drogowego, obsługi codziennej motoroweru, jazdy sprawnościowej motorowerem i samochodem, pomocy przedmedycznej oraz historii motoryza-

cji. Drużyna w składzie: Sebastian Gocał, Piotr Ficak, Łukasz Kuprjaniuk okazała się najlepsza – zajęła I miejsce w klasyfikacji końcowej turnieju. Do turnieju uczniowie przygotowywali się pod kierunkiem Jana Połumackanycza.

Uczniowie otrzymali cenne nagrody rzeczowe, a szkoła puchar i duży telewizor LCD. Przed zawodnikami kolejny etap – centralny, który odbędzie się w dniach 10–12.06.2011 r. w Myślenicach. Gratulujemy i życzymy powodzenia!

Lżejsze tornistry – zdrowsze dzieci

Marek Murdzia

Podczas posiedzenia Zarządu Powiatu w dniu 19 kwietnia Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu Marek Jarosz odebrał z rąk wicestarosty Macieja Romanowskiego nietypowy prezent. Była nim specjalistyczna waga cyfrowa,

która posłuży do realizacji innowacyjnego, autorskiego projektu elbląskiego SANEPIDu.

Chodzi o przeprowadzenie na szeroką skalę badań wśród najmłodszych uczniów szkół podstawowych powiatu elbląskiego i miasta Elbląga, mających na celu ustalenie wagi tornistrów szkolnych i w konsekwencji podjęcie skutecznych działań zapobiegających przeciążaniu dzieci. Jak podkreśla dyrektor Marek Jarosz, jeszcze nikt w kraju nie podjął podobnych działań prowadzonych w sposób systemowy i na taką skalę.

Zarząd Powiatu zadeklarował dalszą pomoc w realizacji działań zmierzających do poprawy zdrowia najmłodszych mieszkańców powiatu elbląskiego.

Zadania wdrożeniowe w projekcie szkoleniowym realizowanym przez Powiat Elbląski

Katarzyna Paczkowska

Starostwo Powiatowe w Elblągu od sierpnia ubiegłego roku realizuje, we współpracy z czterema gminami z Powiatu Elbląskiego (Elbląg, Gronowo Elbląskie, Tolkmicko, Milejewo), projekt pn. „Doskonalenie umiejętności pracowników JST w powiecie elbląskim szansą rozwoju regionu”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach projektu przeprowadzane są szkolenia ogólne, specjalistyczne, kurs komputerowy, spotkania tematyczne służące wymianie dobrych praktyk, doświadczeń pomiędzy pracownikami urzędów oraz szereg zadań wdrożeniowych, polegających na opracowaniu i wdrożeniu nowych systemów informatycznych dla urzędów biorących udział w projekcie.

Zadania wdrożeniowe obejmują m.in. opracowanie i wdrożenie mapy aktywności organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu, która jest bazą informacji na temat organizacji, jak również zadań przez nie realizowanych. Zaletą systemu jest, że po zalogowaniu każda organizacja może sama uaktualnić swoje dane teled adresowe, pochwalić się osiągnięciami, określić wiodący profil swojej działalności.

Kolejnym zadaniem, które zasługuje na uwagę jest system „Dialog społeczny”, którego głównym celem jest umożliwienie prowadzenia konsultacji społecznych, usprawnienie wymiany informacji pomiędzy różnymi grupami, możliwość wypowiadania się na tematy istotne dla społeczności lokalnych. Witryna daje szansę wykorzystania informatyki jako narzędzia komunikacji, pozwala instytucjom, organizacjom, osobom fizycznym w sposób nieskrepowany zaprezentować swoje stanowiska, co stwarza możliwość łagodzenia sporów,

szukania trwałych i konstruktywnych rozwiązań, znajdowania kompromisów.

Przyjęte w projekcie zadania wdrożeniowe dotyczą również ulepszeń stron internetowych urzędów. Od stycznia istnieje możliwość korzystania ze stron internetowych Starostwa Powiatowego w Elblągu, Urzędu Gminy Elbląg, Urzędu Gminy Gronowo Elbląskie i Urzędu Miasta i Gminy Tolkmicko przez osoby niedowidzące dzięki następującym funkcjom: „mówiąca” przeglądarka, możliwości wyboru kilku kontrastujących opcji kolorystycznych oraz dostosowania rozmiarów czcionki do indywidualnych potrzeb.

Ponadto w celu wypromowania regionu przetłumaczono zawartość stron na 7 języków obcych (angielski, niemiecki, francuski, rosyjski, ukraiński, norweski, szwedzki) oraz stworzono wirtualny spacer po Powiecie Elbląskim, prezentujący walory przyrodnicze, kulturalne, obiekty zabytkowe gmin powiatu. Wirtualny spacer to 200 ujęć panoramicznych ukazujących piękno, bogactwo i różnorodność terenów powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem gmin biorących udział w projekcie.

XI edycja Olimpiady „Przyroda i historia powiatu elbląskiego”

Andrzej Sawicki

W dniach 12 i 13 maja 2011 r. w Zespole Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Pasłęku odbyła się XI Olimpiada „Przyroda i historia powiatu elbląskiego”. Organizatorami konkursu byli: Starostwo Powiatowe w Elblągu i Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej. Rywalizacja przebiegała w kategorii szkół podstawowych – 12 maja 2011 r. i kategorii szkół gimnazjalnych i szkół ponadgimnazjalnych – 13 maja 2011 r.

Do konkursu zgłosiły się trzyosobowe drużyny z 7 szkół podstawowych, 7 gimnazjów i z 3 szkół ponadgimnazjalnych – wszystkie z terenu powiatu elbląskiego. Komisja konkursowa oceniała indywidualnie rozwiązywane testy, obejmujące 100 pytań z zakresu historii powiatu, historii Kanału Elbląskiego, ekologii i ochrony środowiska, a także botaniki i geografii. Oceniała zadanie rozwiązane przez drużynę oraz wcześniej wykonane gadzety reklamowe promujące atuty przyrodniczo-kulturowe powiatu elbląskiego.

W klasyfikacji indywidualnej – szkoły podstawowe – I miejsce zajęła Anna Lasmanowicz – SP nr 2 w Pasłęku, II miejsce - Weronika Pypczyńska – SP w Zwierznie i III miejsce Arkadiusz Purzycki z SP nr 2 w Pasłęku.

W klasyfikacji indywidualnej – gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne – I miejsce zajęła Agnieszka Kupryjaniuk – Zespół Szkół w Pasłęku, II miejsce – Monika Tabor – Zespół Szkół Powszechnych w Pasłęku i III miejsce – Joanna Kuc z Zespołu Szkół w Pasłęku.

W grupie szkół podstawowych I miejsce zajęła Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Wł. Broniewskiego w Pasłęku, II miejsce Szkoła Podstawowa Nr 1 w Gronowie Górnym, III miejsce Szkoła Podstawowa w Zwierznie. Najwyżej ocenionym gadżetem były zakładki do książek wykonane przez drużynę ze Szkoły Podstawowej Nr 1 w Gronowie Górnym.

W kategorii szkół ponadgimnazjalnych I miejsce zajęła drużyna z Zespołu Szkół im. Bo-

haterów Grunwaldu w Pasłęku, II miejsce Gimnazjum w Dobrym, III miejsce Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych im. Stanisława Mikołajczyka w Pasłęku. Największe uznanie komisji zdobył brelok przedstawiający herb powiatu zaprojektowany i wykonany przez uczniów z Gminnego Gimnazjum w Gronowie Górnym.

Cenne nagrody dla zwycięzców ufundował Starosta Elbląski. Rywalizacja drużyn przebiegała w bardzo sympatycznej i życzliwej atmosferze.

Mennonicy w Krainie Kanału Elbląskiego i na Żuławach

Gabriela Effenberg

Spółeczność mennonicka co prawda nieliczna, odegrała bardzo znaczącą rolę w historii rozwoju Żuław, przyczyniając się do ich intensywnego rozwoju gospodarczego. Przez cztery stulecia delta Wisły była dla nich ojczyzną. Wszystko zaczęło się w XVI wieku w Niderlandach, kiedy to powstał mennonityzm, jako jeden z ruchów protestanckich. Jest to odłam anabaptyzmu, który swą nazwę wywodzi od swego założyciela Menno Simonsa.

Obecnie uznaje się, że na świecie, głównie w Kanadzie, USA, Niemczech i Rosji żyje około 1 mln mennonitów.

Wzrastające po 1555 r. prześladowania mennonitów w Holandii spowodowały ich emigrację do innych krajów europejskich. Polska w tym czasie należała do bardziej tolerancyjnych państw w Europie. Mennonici pojawiają się w Polsce w połowie XVI wieku, kiedy to Rada Miejska Gdańska wydała zgodę na ich osiedlenie się na gruntach miejskich. Następnie osiedlają się na Żuławach, w dolinie dolnej Wisły, a także mniej licznie w innych rejonach Polski (Mazowsze, Wielkopolska). Polska gwarantowała im swobody religijne.

Bardzo ważną rolę w historii mennonitów odegrał także Elbląg, który zaangażował ich do zagospodarowania podmokłych nieużytków. W 1585 r. przyjął do prawa miejskiego dwóch mennonitów. Dzięki temu mogli w mieście nabyć kamienicę w której urządzili w 1590 r. dom modlitwy. Kamienica położona na Starym Mieście w Elblągu zachowała się do dnia dzisiejszego.

Jedną z przyczyn akceptacji osadnictwa mennonickiego na obszarze Polski były także względy gospodarcze. W XVI wieku wzrosły znacznie ceny i popyt na polskie zboże. Aby zwiększyć zyski dążono do zagospodarowania nieużytków i intensyfikacji produkcji rolnej. Pośrednią przyczyną była także konieczność przeprowadzenia prac hydrotechnicznych związanych z regulacją biegu Wisły. Katastrofalne powodzie powodowały wyludnianie się tej okolicy. Imigranci z Holandii posiadający umiejętności gospodarowania na podmokłych terenach nadawali się do zagospodarowania Żuław i innych terenów. Osiedlanie się z reguły odbyło się

na zasadach długoterminowej dzierżawy z prawem dziedziczenia. Warunki osadnictwa były dla mennonitów korzystne. Intensywna gospodarka prowadziła do kilkakrotnego wzrostu dochodów osadników.

Następowało intensywne osuszanie zasiedlanych terenów i rozwój gospodarczy obszaru. Mennonici byli niezwykle pracowici i wykazywali się ogromną zręcznością i kunsztem w osuszaniu bagien. Ich „religią” była praca. Przeszczepili wyższy poziom gospodarki rolnej. Intensywna gospodarka osadników ukształtowała obecny krajobraz Żuław z kanałami, wałami, polderami, terpami (nasypaniami ziemnymi) na których stawiano charakterystyczne zabudowania gospodarcze, układy osadnicze i komunikacyjne oraz wiatraki. Pod koniec XVIII wieku większość ziemi na Żuławach Malborskich i Elbląskich znajdowała się w ich rękach. Układy rowów melioracyjnych określone przez mennonitów zachowały się do dzisiaj.

Mennonici wyznawali bardzo surowe zasady religijne jak np.: chrzest dorosłych, jako bardziej świadomych Chrystusa, całkowity zakaz noszenia i używania broni, negacja kary śmierci i z pewnymi wyjątkami rozwodów, zemsty, zakaz przysięgania na cokolwiek, zakaz sprawo-

Cmentarz mennonicki w Markusach gm. Markusy

wania wysokich urzędów, możliwość wykluczenia z gminy grzeszników, możliwość wyboru pasterzy przez wiernych spośród najbardziej szanowanych obywateli gminy, odrzucenie wszelkich rozrywek, skromne ubiory kobiet (czepki, fartuch, ciemna, zapięta na haftki suknia bez guzików i kieszeni symbolizująca rezygnację z dóbr materialnych i zwrócenie się ku Bogu). Podczas przyjmowania komunii zasłanianie twarzy kapeluszkami lub czapkami. Aby ograniczyć oddziaływanie pokus świata starano się jak najrzadziej kontaktować z otoczeniem spoza gminy i tak np. edukacja dzieci należała przede wszystkim do rodziców. Dopiero około połowy XIX wieku środowiska mennonickie zaczęły się otwierać i w większym zakresie uczestniczyć w życiu publicznym. Zasady religii znajdowały odzwierciedlenie w organizacji społecznej. Solidarność wewnątrzgrupowa, równość oraz współodpowiedzialność leżała u podstaw grupy. Osobom starszym oraz tym, których spotkało nieszczęście pomagali wszyscy współwyznawcy. Podstawową jednostką organizacyjną była gmina.

Nie żalowali natomiast sobie jedzenia. Lubili tłuste mięsa, sery, twarogi i słodkie ciasta. Z tego też powodu byli z reguły „dużych” kształtów. Byli bardzo uczciwi i oszczędni. Głoszono, że można na Żuławach zostawić sakwę na drzewie i po tygodniu zastać ją nie naruszoną.

Obszar Żuław i Krainy Kanału Elbląskiego do dziś nasycony jest pomennonicką substancją zabytkową. Jej głównymi elementami są: domy mieszkalne i zespoły zagrodowe (tzw. holenderskie), układy osadnicze i wyjątkowe w swej oryginalności cmentarze z którymi związane są kościoły i kaplice, a niekiedy szkoły. Cmentarze z pięknymi i starymi drzewostanami są wielką osobliwością historyczno-krajozawczą. Nagrobki są głównie w kształcie steli, tablic, cippusa i ściętego pnia drzewa. Najbardziej mennonickie są stele – prostokątne płyty o wysokości do 2,5 m, wykonane z piaskowca z bogactwem ornamentów. Cmentarze ze stelami są najbardziej wartościowe pod względem historyczno-zabytkowym.

Na terenie Żuław Wiślanych zostało zinventaryzowanych ponad 40 cmentarzy pomennonickich. Największym cmentarzem jest cmentarz w Stogach Malborskich (zachowały się 84 stele). Do najcenniejszych w Krainie Kanału Elbląskiego można zaliczyć cmentarze w Markusach, Fiszewie, Tropach Elbląskich (cmentarz położony na terpie), Wikowie, Kępniewie, Jeziorze, Rozgarcie, Szaleńcu i Stalewie.

Na obszarze Krainy Kanału Elbląskiego zachowały się także dwa murowane kościoły mennonickie tj. aktualnie pusty zbór mennonicki z 1899 r. w Jeziorze gm. Markusy (czeka na adaptację na muzeum) i obecny kościół św. Piotra i Pawła z 1890 r. w Rozgarcie gm. Gronowo Elbląskie.

Ostatecznie prawie czterowiekową obecność menonitów na Żuławach i w Polsce zakończyła II wojna światowa. Podzielili los wysiedlonych. Mennonici opuszczając tereny Żuław pozostawili po sobie zadbane wioski, schludne i czyste chałupy i zespoły zagrodowe, układy osadnicze i komunikacyjne, rozłogi pól, a także oryginalne cmentarze, kościoły i kaplice oraz wysoki poziom organizacji przestrzennej charakteryzujący się wysoko zorganizowaną ochroną przeciwpowodziową całego obszaru Żuław.

Gospodarka „olęderska” była prawie całkowicie gospodarką rolną. Zajmowano się przede wszystkim uprawą zbóż (jęczmienia, owsa, pszenicy), ziemniaków, buraków cukrowych oraz hodowlą bydła mlecznego, tak-

Dom pocieniowy z 1751 r. w Stalewie gm. Markusy

że koni. Przeciętnie w jednym gospodarstwie trzymano 5–15 krów z których mleka produkowano tradycyjne sery holenderskie np. ser Goudę, masło, twarogi, które były sprzedawane na targach w Gdańsku i okolicy. Trzoda chlewna trzymana była głównie pod własne potrzeby oraz na handel. Sadzono wiklinę z której wyplatano zbywane na targach kosze. Rozwinięto sadownictwo, zwłaszcza nasadzenia jabłoni, śliw i grusz. Gospodynie domowe słynęły z produkcji powideł śliwkowych.

Zajmując się swoim tradycyjnym zawodem – regulacją rzek, sypaniem wałów, konserwacją rowów i stawów prowadzili także nasadzenia topoli i wierzb nieodłącznie związanych z krajobrazem holenderskich wsi.

Gospodarstwa „olęderskie” były budowane na tzw. terpie, najczęściej w jednej linii zabudowań ze wspólnymi ścianami budynków. Pozostały z tego okresu liczne domy podcieniowe, gdzie liczba słupów pod podcieniem świadczyła o zamożności gospodarza. Wnętrza domów były zazwyczaj bogate, z pięknie rzeźbionymi schodami, skrzyniami, szafami, krzesłami, dywanami. Znana była w Polsce i nie tylko rodzina Kroegerów, która od końca XVIII wieku zajmowała się wyrobem zegarów. Do dnia dzisiejszego stanowią cenny wyrób rzemieślniczy.

Do chwili obecnej zachowało się wiele gospodarstw pomennonickich na ternie Żuław Elbląskich i Gdańskich, które na terenie Krainy Kanału Elbląskiego można spotkać głównie w gminie Markusy, Gronowo Elbląskie i Elbląg.

Z całego obszaru kraju uznaje się, że Gmina Markusy w największym stopniu skupia cechy krajobrazu holenderskiego.

W Nowym Dworze Gdańskim (województwo pomorskie) prężnie działa Żuławskie Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Niderlandzkiej. W Muzeum Żuławskim w Nowym Dworze Gdańskim zorganizowano wystawę mennonicką. Przy muzeum funkcjonuje lapidarium odrestaurowanych nagrobków mennonickich, składających się z steli. Najstarszy, unikatowy nagrobek, pochodzący z XVIII wieku, wykonany jest z drewna.

W województwie pomorskim wytyczono czerwony Szlak Menonitów, który rozpoczyna się przy Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim, a kończy we wsi Szaleniec gm. Stare Pole z niewielkim, ale zadbanym, cmentarzem mennonickim. Natomiast po stronie województwa warmińsko-mazurskiego przebieg szlaku jest określony, nie ma natomiast jego oznakowania.

Pięknie o tym obszarze pisał Wincenty Pol przebywający na Żuławach w 1842 r.

fot. K. Effenberg

Zbór mennonicki z 1865 r. w Jeziorze gm. Markusy

„Jest to kraina odrębnej zupełnie natury i fizjonomii. Inaczej też wcale wyglądają tu budynki, bo nie tylko domy mieszkalne, ale wszystkie prawie budynki gospodarskie zakończone są u góry wietrznymi młynami i w głębi każdej własności zachodzą statki po wodnym gościńcu, i czółnem płynie każdy na targ do miasta i miasteczka, czółnem do swojego ogrodu, na swoją łąkę, na czółnie przenosi bydło i paszę, statkiem zwożą się snopy do stodoły. Zdaje się, że tu ziemia zanikła, że człowiek reguluje tylko stan wody, a wiatr pracuje za niego [...].

Zamożności też tu wielka i, przy obyczajach kmiecych, bogactwo niezwykle [...]. Jeżeli dół mieszkalnego domu jest rządym warszlatem, w którym gospodarz i gospodyni krzątają się wiecznie, to piętro każdego domu, oddzielone osobnym wschodem i drzwiami, jest już mieszkaniem zamożnego człowieka: tu już rzeźbione, starożytnie szafy, zbiory porcelany i naczyń srebrnych, okazałe zwierciadła, kosztowne zegary, drzwi z palisandru i mahoniu, firanki i pokrycia mebli z ciężkich, jedwabnych materii, na posadzkach kosztowne, angielskie dywany, po ścianach obrazy i złoczone brzozy! [...]. Cóż to za osobliwy widok, patrząc z piętra na ten krajobraz! Jaki niczym nie zmącony i nie zakłócony żywot tych ludzi pracy i pokoju! Co za niezmacona cisza, prócz szumu skrzydeł wiatraków, cisza, mówię, moralna i równowaga ducha, kiedy przy wszelkich nabytkach cywilizacji człowiek tu nie odbiegł od prostoty ziemianina, liczącego się z potęgami natury!”

Chcąc poznać pozostałości kultury mennonickiej na obszarze Krainy Kanalu Elbląskiego proponuję odwiedzić:

Wieś Dzierzgonkę – wieś o charakterze tzw. ulicówki wodnej założona w 1675 roku przez mennonitów. Posiada ciekawy zespół zagród typu holenderskiego oraz most obrotowy na rzece Dzierzgoń.

Miasto Elbląg – ślady obecności mennonitów to dwa domy modlitwy. W kamienicy przy ul. Garbary 12 sala modlitw mennonitów urządzona była na piętrze. Posiadała emporę oraz pomieszczenie na poddaszu połączone kłapą w podłozie z salą modlitw używane dla liczniejszych zgromadzeń. Drugi elbląski kościół mennonitów wybudowany został w 1890 roku na Wyspie Spichrzów. Obecnie mieści się tu kościół polskokatolicki.

Wieś Fiszewo – Wieś już w 1257 roku była siedzibą komturów krzyżackich. Zachował się cmentarz ewangelicko – mennonicki z zabytkowymi nagrobkami, uporządkowany przez młodzież szkolną. We wsi znajdują się także ruiny średniowiecznego, gotyckiego kościoła

spalonego w 1948 r. oraz pozostałości cmentarza wokół kościoła z piękną stelą rokokową z 1783 r.

Wieś Jegłownik – We wsi zachowały się domy drewniane z XIX wieku, w tym również zagrody typu holenderskiego.

Wieś Jelonki – Wieś na skraju Żuław i Pojezierza Hławskiego. Najstarsza wzmianka o wsi pochodzi z 1304 roku. We wsi znajduje się zespół domów podcieniowych typowych dla budownictwa żuławskiego.

Wieś Jezioro – Wieś założona w 1580 r. przez osadników holenderskich. Większość zabudowy (rozproszonej, na terpach) pochodzi z drugiej połowy XIX w. i początku XX w. W kościele katolickim z XIX wieku zachowała się renesansowa kazalnica oraz prospekt organowy. Obok pustego kościoła pomennonickiego z 1899 r. znajduje się cmentarz z kilkoma starymi nagrobkami. Na rzece Tinie znajduje się oryginalny trójprzęsłowy most podnoszony z 1895 r. o konstrukcji kratownicowej.

Wieś Karczowska Górne – Wieś powstała w wyniku podziału terenów depresyjnych przy jeziorze Druzno w latach 80 XVI wieku. Zachowały się imponujących rozmiarów dziewiętnastowieczne zagrody typu holenderskiego.

Wieś Kępniewo – Założona w średniowieczu wieś, ponownie zasiedlona około 1590 roku. Dostyc licznie zachowane są układy dawnych zagród holenderskich w większości pochodzące z drugiej połowy XIX wieku. Na cmentarzu mennonickim założonym w końcu XVIII w. zachowały się nagrobki w formie cippusów i steli.

Wieś Krzewsk – W 1631 r. teren ten zaczęli przekształcać osadnicy „olenderscy”. Większość historycznej zabudowy to domy na terpach z drugiej połowy XIX wieku.

Wieś Markusy – Wieś założona w 1369 r. W 1590 we wsi osiedli mennonici. Zachowywały się domy i zabudowania gospodarcze typu holenderskiego z XIX i początku XX wieku. Niektóre drewniane. Cennym zabytkiem jest dom podcieniowy z 1789 r. Zachował się odrestaurowany cmentarz pomennonicki.

Wieś Przemark – Wieś położona na granicy Żuław. Założona w 1349 roku. Kościół wzmiankowany już w 1345 roku jest jednym z najstarszych kościołów w okolicy Elbląga. Posiada wyposażenie o średniowiecznym rodowodzie. Obok kościoła znajduje się dom podcieniowy z 1800 r.

Wieś Raczki Elbląskie – W tej wsi znajduje się najniżej położone oznakowane miejsce w Polsce o rzędnej –1,8 m ppm. Zachowało się kilka starych drewnianych domów i zagród holenderskich z XIX wieku.

Wieś Rozgart – Wieś z 1355 roku zasiedlona w drugiej połowie XVI wieku przez mennonitów. Neogotycki kościół katolicki z 1890 r. pw. św. Apostołów Piotra i Pawła (dawniej mennonicki) z położoną obok dzwonicą i dawnym cmentarzem ewangelicko-mennonickim. Zachowały się drewniane i murowane XIX wieczne domy i zagrody holenderskie.

Wieś Różany – We wsi zachowało się kilka zagród holenderskich położonych na terpach. Znajdują się tu interesujące zabytki techniki: dziewiętnastowieczna stacja pomp o napędzie parowym (nieczynna) oraz most stalowo-betonowy rzece Tina z 1912 r.

Wieś Stalewo – Wieś założona w 1363 r. Najcenniejszym zabytkiem wsi jest okazały, dobrze zachowany dom podcieniowy z 1751 roku. Niezwykle ozdobne dzie-

ki układowi drewnianych rygli, są szczyty oraz podcień wparty na 8 słupach.

Wieś **Szopy** – Wieś przywałowa założona przez kolonistów holenderskich w 1586 r. Zachowało się kilka zagród typu holenderskiego z XIX wieku oraz nieużytkowany stalowy most zwodzony z początku 1935 r. wieku

Wieś **Tropy** – wieś przed zasiedleniem przez osadników mennonickich nosiła początkowo charakter rybacki. Zachowała się prawie w całości historyczna zabudowa, głównie domy podcieniowe – choć dziś już w bardzo złym stanie. Charakterystyczny jest rzadko spotykany układ zabudowy wzdłuż drogi wodnej – kanału, nazywanego ulicówką wodną. Zachował się także cmentarz mennonicki wybudowany na terpie.

Wieś **Węgle-Żukowo** – Wieś założona w 1557 roku przez mennonitów. Z okresu przedwojennego, kiedy to do przystani na jeziorze Drużno zawiązywały statki wycieczkowe, zachował się budynek zajazdu „Trzy Róże”.

Wieś **Wikrowo** – We wsi znajduje się cmentarz pomennonicki z zachowanymi nagrobkami. Niestety spale-

niu uległ wspaniały wiatrak – holender, jeden z ostatnich zachowanych na Żuławach.

Wieś **Żłotnica** – Wieś powstała w 1650 r. w wyniku zawarcia kontraktu z grupą mennonitów. Zachowały się ślady cmentarza mennonickiego z kilkoma nagrobkami.

Wieś **Zwierzno** – Wieś lokowana w 1350 roku. Zachowana historyczna zabudowa, w znacznej części pochodząca z przełomu XIX i XX wieku, w tym domy podcieniowe. Kościół katolicki (dawniej ewangelicki) wzniesiony w latach 1853–55 na miejscu starszego jest otoczony cmentarzem z zachowanymi licznie historycznymi grobami. Ciekawym obiektem jest szkoła wybudowana w 1937 r. w formie stylizowanej na dom podcieniowy.

Wieś **Żółwiniec** – wieś położona nad jeziorem Drużno. Znajduje się tu drewniana wieża widokowa, z której roztacza się wspaniały widok na taflę wody i przybrzeżne zarośla jeziora Drużno. Wspaniałe miejsce do obserwacji przyrody, głównie ptactwa wodnego.

Powiatowy Dzień Działacza Kultury

W tym roku gospodarzem obchodów Powiatowego Dnia Działacza Kultury był Urząd Gminy w Markusach. Spotkanie zorganizowane 27 maja w świetlicy wiejskiej w Markusach było doskonałą okazją do podsumowania osiągnięć środowiska związanego z upowszechnianiem kultury w powiecie elbląskim. Ważnym elementem spotkania było wręczenie honorowych odznak „Zasłużony dla Kultury Polskiej” nadanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz dorocznych Nagród Starosty Elbląskiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.

Imprezie towarzyszyła wystawa, na której zaprezentowano dorobek lokalnych artystów z gminy Markusy. Obok malarstwa i grafiki podziwiać można było rękodzieło, jak również poezję i prozę autorstwa lokalnych twórców. Wiele miejsca w swoich okolicznościowych wystąpieniach działalności lokalnych artystów poświęcili starosta Sławomir Jezierski i wójt Wacław Wielesik, nie szczędząc pochwał pod adresem twórców za ich zaangażowanie w przekazywanie młodemu pokoleniu dziedzictwa kulturowego tego regionu.

W części artystycznej wystąpiły zespoły z gminy Markusy: zespół wokalny z Gimnazjum w Stankowie oraz ludowe grupy wokально-taneczne „Szuwarki” i „Szuwary”.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyznał odznaki honorowe „Zasłużony dla Kultury Polskiej” następującym osobom:

Halina Mackiewicz (gm. Pasłęk) – od 20 lat jest członkinią zespołu folklorystycznego, najpierw pod nazwą „Dziad i Baba”, a obecnie „Pasłęczanie”. Od pięciu lat pełni w zespole funkcję kierownika i jest jego ważnym „filarem” artystycznym. Tańcząc i śpiewając propaguje w kraju i za granicą folklor warmiński. Wraz z zespołem uczestniczy regularnie w Ogólnopolskim Przeglądzie Amatorskiego Ruchu Seniorów w Bydgoszczy, zdobywając nagrody i wyróżnienia. Występowała w Sankt Petersburgu, Wilnie, Trokach, w Niemczech – Itzehoe, Hamburgu i Volsburgu. Halina Mackiewicz swoim talentem artystycznym i umiejętnościami organizacyjnymi jako kierownik przyczyniła się do rozwoju i osiągnięć zespołu „Pasłęczanie”.

Zygmunt Prończyk (gm. Pasłęk) – w 1969 r. ukończył Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Supraślu. W latach 1970–1975 pracował jako instruktor plastyki w Powiatowym Domu Kultury w Pasłęku. W 1975 r. podjął pracę w Teatrze Dramatycznym w Elblągu jako scenograf i w latach 1979–1983 studiował malarstwo w PWSP w Gdańsku. Przez 25 lat pracy w charakterze scenografa opracował około 50 projektów scenografii do sztuk teatralnych i spektakli. Jest czynnym członkiem ZPAP, wystawia swoje prace w kraju i za granicą – indywidualnie i zbiorowo. Posiada Srebrny Krzyż Zasługi i Odznakę Za Zasługi dla Województwa Elbląskiego.

Sylwetki laureatów Nagrody Starosty Elbląskiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury w roku 2011:

Jan Antoni Kierszka (gm. Markusy) – od 1953 r. jest członkiem OSP. Organizował zespół pieśni i tańca przy OSP w Gronowie Elbląskim. Obecnie jest prezesem OSP Krzewsk. Działając w Stowarzyszeniu Pomocy Humanitarnej im. św. Łazarza „Lazarus” nawiązał współpracę z jej niemieckim odpowiednikiem, zakonem Joannitów w Niemczech i ich fundacjami. Maluje akwarele o tematyce historycznej i ludowej. Napisał książkę „Mity i legendy Prusów”, której egzemplarze zostały подарowane szkolnym bibliotekom w gminie Markusy.

Dorota Klarecka (gm. Pasłęk) – pracuje od 5 lat w Świetlicy Ponadlokalnej w Drulitach. Organizuje imprezy i uroczystości, pikniki rodzinne, wycieczki, wyjazdy na basen do Stawigudy. Dzieci biorą udział w ogólnopolskich festiwalach wokalnych i tanecznych. Jako jedyna świetlica w województwie została zaproszona do udziału w projekcie „Nakręcamy wyobraźnię”. Sama pisze projekty i pozyskuje fundusze z różnych fundacji. Wykazuje się dużym zaangażowaniem w pracy i chęcią niesienia pomocy dzieciom.

Jan Lewdorowicz (gm. Pasłęk) – zajmuje się malarstwem sztalugowym, akwarelowym, batikiem, rysunkiem satyrycznym i grafiką użytkową. Prace prezentował na wystawach indywidualnych w Pasłęku (2002 r.), Elblągu (2005 r.) i Olsztynie (2006 r.). Uczestniczył w wielu wystawach zbiorowych twórców środowisk wrocławskiego, toruńskiego, elbląskiego i olsztyńskiego. Od 1996 r. organizuje międzynarodowe plenery malarsko-rzeźbiarskie dla twórców profesjonalnych. Jego inicjatywą są „Artystyczne Spotkania Zamkowe” w Pasłęku, których celem jest prezentacja twórczości estradowej i towarzyszącej jej twórczości plastycznej.

Iwona Matukiewicz (gm. Pasłęk) – pracuje jako nauczycielka od 1997 r. Swój wolny czas poświęca dla dzieci i młodzieży, dbając o ich rozwój pod względem wokalnym i plastycznym. Społecznie opiekuje się zespołem „Forte”. Jej podopieczni osiągają sukcesy w licznych konkursach plastycznych i wokalnych na szczeblu wojewódzkim i ogólnopolskim. Inicjuje i organizuje wiele konkursów oraz wydarzeń artystycznych dla dzieci i młodzieży z gminy Pasłęk, aktywnie współdziałając w tym zakresie z innymi instytucjami i organizacjami. Sama śpiewa w parafialnym chórze

przy parafii św. Józefa „Carmen Gregorianum”, z którym bierze udział w licznych koncertach, przeglądach i konkursach.

Barbara Turzyńska (gm. Markusy) – od 1983 r. jest kierownikiem Biblioteki Publicznej gminy Markusy. Od tego czasu zajmuje się upowszechnianiem kultury poprzez m.in.: organizowanie imprez kulturalno-oświatowych, coroczny konkurs recytatorski, udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, spotkania autorskie, realizację licznych projektów kulturalnych na rzecz mieszkańców gminy Markusy. Promuje korzystanie z Internetu wśród seniorów, pozyskuje środki pozabudżetowe na rozwój Biblioteki Publicznej gminy Markusy, założyła trzy „Kluby seniora” i bierze czynny udział w ich funkcjonowaniu.

Ludowy Zespół „Nadwiślanie” (gm. Elbląg – nagroda zespołowa) – zespół powstał w listopadzie 2005 r. przy GOK w Komorowie Żuławskim. Zadebiutował w 2006 r. na XXII Wojewódzkim Przeglądzie Kapel i Zespołów Śpiewaczych w Jezioranach, zdobywając wyróżnienie. Najważniejsze nagrody i wyróżnienia ostatnich lat to:

- 2007 r. – nagroda firmy Royal na XXIII Wojewódzkim Przeglądzie Kapel i Zespołów Śpiewaczych w Jezioranach oraz I m-ce na XXIV Regionalnych Prezentacjach Artystycznych Zespołów Wiejskich w Sztumie;
- 2008 r. – nagroda Banku Spółdzielczego na XXIV Wojewódzkim Przeglądzie Kapel i Zespołów Śpiewaczych w Jezioranach;
- - 2009 r. – III m-ce na Regionalnym Przeglądzie Folkloru w Przechmarku; I m-ce na V Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Euroregionu Bałtyk w Elblągu; I m-ce w XXV Regionalnych Prezentacjach Artystycznych Zespołów Wiejskich w Sztumie; wyróżnienie na XXV Wojewódzkim Przeglądzie Kapel i Zespołów Śpiewaczych w Jezioranach;
- 2010 r. – II m-ce w II Regionalnym Festiwalu Folkloru w Przechmarku; Grand Prix – nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Puchar Wojewody Mariana Podziewskiego na XXVI Wojewódzkim Przeglądzie Kapel i Zespołów Śpiewaczych w Jezioranach.

Ponadto zespół występuje na uroczystościach lokalnych, powiatowych i wojewódzkich, takich jak dożynki, Skarby Depresji, Dzień Kobiet, Dzień Działacza Kultury, Dzień Seniora, itp. W ramach współpracy z Towarzystwem Polsko-Norweskim zespół otrzymał zaproszenie na tournée do Norwegii w dniach 10–19.05.2011 r.

ZARZĄD POWIATU

Sławomir Jezierski – Starosta
Maciej Romanowski – Wicestarosta
Joanna Naspińska – członek
Donat Dębowski – członek
Eugeniusz Paluch – członek

PRZEWODNICZĄCY RADY POWIATU

Ryszard Zagalski
tel. 55 239 49 24

WICEPRZEWODNICZĄCY RADY POWIATU

Zbigniew Rutkowski
Zbigniew Zasada
tel. 55 239 49 24

RADA POWIATU W ELBLĄGU

Przewodniczący Rady Powiatu

Ryszard Zagalski

Wiceprzewodniczący Rady Powiatu

Zbigniew Rutkowski

Wiceprzewodniczący Rady Powiatu

Zbigniew Zasada

Radni

Donat Dębowski

Krzysztof Gago

Piotr Bogumił Hajdukonis

Zbigniew Lichuszewski

Tomasz Marcinkowski

Joanna Bożena Naspińska

Eugeniusz Paluch

Lech Popiołek

Jerzy Romanowski

Maciej Romanowski

Krzysztof Szumała

Dorota Wasik

Ryszard Wroński

Marek Zamojcin

STAROSTWO POWIATOWE W ELBLĄGU

82-300 Elbląg, ul. Saperów 14a
tel. 55 239 49 00, 55 239 49 09
fax 55 232 42 26

Starosta: Sławomir Jezierski
tel. 55 239 49 00, 55 239 49 09

e-mail: starosta.neb@powiatypolskie.pl

Wicestarosta: Maciej Romanowski
tel. 55 239 49 00, 55 239 49 09

Sekretarz: Jacek Augustynowicz
tel. 55 239 49 36

Skarbnik: Edwarda Mazurkiewicz
tel. 55 239 49 51

NACZELNICY WYDZIAŁÓW I SAMODZIELNE STANOWISKA

Wydział Organizacyjny

Sylwia Cieciora, tel. 55 239 49 40

Biuro Rady

Ewa Karpowicz, tel. 55 239 49 22

Wydział Finansowy

Edwarda Mazurkiewicz, tel. 55 239 49 51

Wieloosobowe Stanowisko

ds. Bezpieczeństwa Publicznego,

Zdrowia i Spraw Społecznych

tel. 55 239 49 44

Wydział Architektury i Budownictwa

Marek Kowal, tel. 55 239 49 56

Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa

Krzysztof Gryzo, tel. 55 236 49 26

Wydział Geodezji, Kartografii,

Katastru i Nieruchomości

Piotr Kubicki, tel. 55 239 49 35

Wydział Komunikacji i Transportu

Janina Gajewska, tel. 55 239 49 20

Wydział Promocji Powiatu, Edukacji,

Kultury i Sportu

ul. Komeńskiego 40

Gabriela Effenberg, tel. 55 239 49 60

Rzecznik Prasowy Starosty

Marek Murdzia, tel. 55 239 49 63

Powiatowy Rzecznik Konsumentów

Katarzyna Paczkowska, tel. 55 239 49 34

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ul. Komeńskiego 40

Janusz Lichacz, tel. 55 239 49 67

Powiatowy Inspektorat

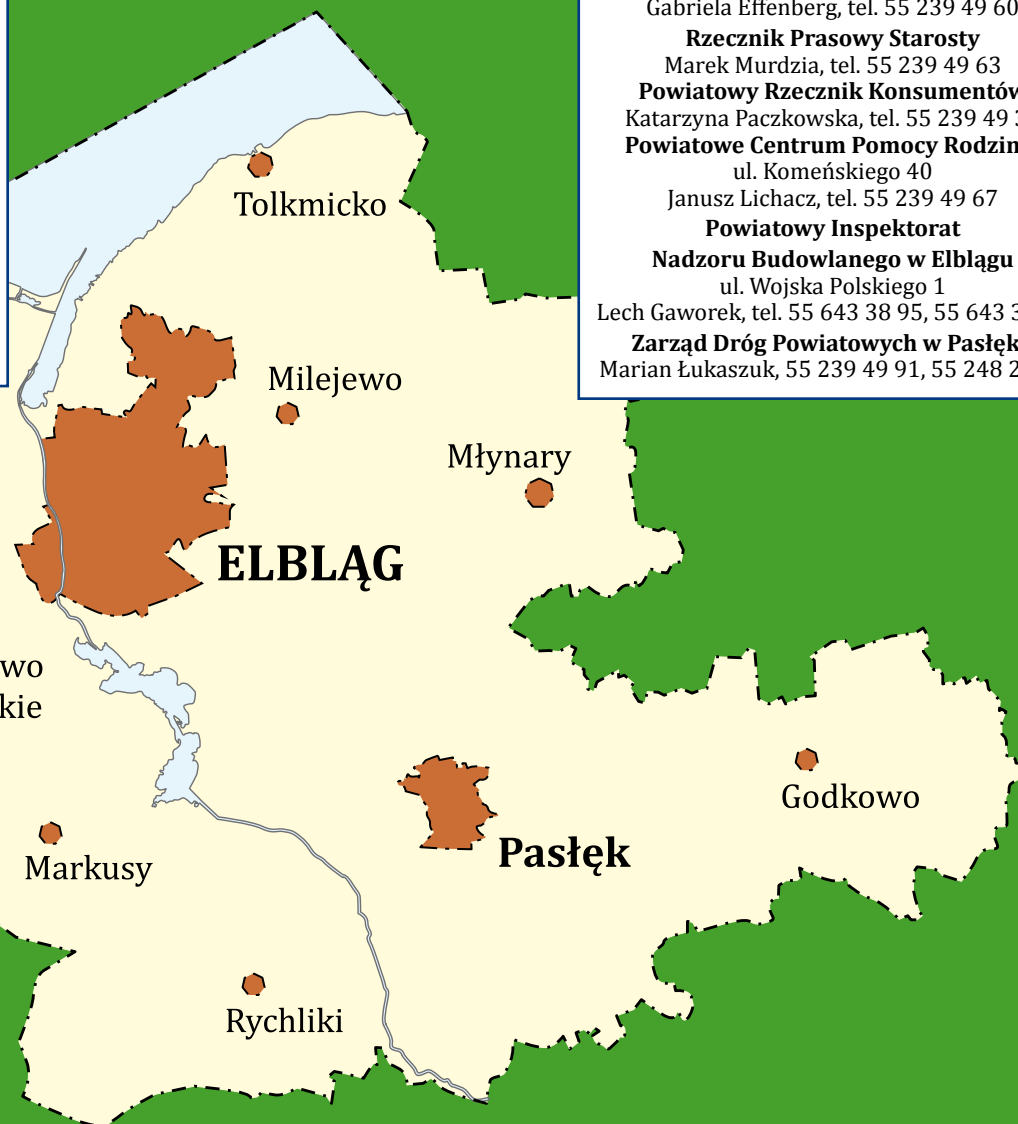
Nadzoru Budowlanego w Elblągu

ul. Wojska Polskiego 1

Lech Gaworek, tel. 55 643 38 95, 55 643 39 85

Zarząd Dróg Powiatowych w Pasłęku

Marian Łukaszuk, 55 239 49 91, 55 248 24 41

BIULETYN INFORMACYJNY STAROSTWA POWIATOWEGO W ELBLĄGU

Wydział Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu

ul. Komeńskiego 40, tel./fax 55 239 49 64, www.powiat.elblag.pl

Redakcja: Marek Murdzia, e-mail: rzecznik@powiat.elblag.pl

Foto: **Martyna Radej, Anna Kugler, Marek Murdzia, Adam Borowiecki, Krzysztof Effenberg,**
archiwum Starostwa Powiatowego w Elblągu

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz dokonywania zmian w nadesłanych materiałach

Nakład: 500 egz.

Skład i druk: Drukarnia FOLAREX, tel. 55 232 88 81, www.drukarniafolarex.pl